

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
3050-20

meddelat i Stockholm den 27 november 2020

SÖKANDE

AA

SAKEN

Resning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår ansökan om resning.

BAKGRUND

1. AA ansökte om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden för att få svar på frågan om han personligen ska ta upp styrelsearvode från ett visst bolag som inkomst och om inkomsten i så fall ska tas upp i inkomstlaget tjänst eller i inkomstlaget näringsverksamhet. Skatterättsnämnden bedömde att AA ska ta upp styrelsearvodet som inkomst av tjänst.
2. Efter överklagande blev målet i Högsta förvaltningsdomstolen hänskjutet till avgörande av domstolen i dess helhet (plenum).

Dok.Id 227882

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

BESLUT

Mål nr
3050-20

3. Högsta förvaltningsdomstolen fann att det inte hade kommit fram något som skulle kunna medföra att en ändring av praxis framstod som angelägen. Det saknades därför skäl att närmare överväga en ändring av det rättsläge som hade gällt sedan länge och som bekräftats genom ett rättsfall så sent som 2017. Skatterättsnämndens förhandsbesked fastställdes därmed. Sex ledamöter var av skiljaktig mening i fråga om utgången i målet och ansåg att arvodet inte ska tas upp till beskattning hos AA. (Se mål nr 3978-18, HFD 2019 not. 31.)

YRKANDEN M.M.

4. AA ansöker om resning och yrkar att målet tas upp till förnyad prövning av domstolen. Till stöd för sin ansökan anför han följande.
5. Högsta förvaltningsdomstolen har ställt upp ett s.k. angelägenhetskrav för att närmare överväga en ändring av praxis. Ett sådant krav saknar stöd både i lag och i domstolens rättstillämpning. Genom angelägenhetskravet inskränkte domstolen det handlingsutrymme som beslutet om hänskjutande till plenum gav och undandrog sig skyldigheten att göra en fullständig och förutsättningslös prövning i sak. Dessutom gjorde domstolen en felbedömning i frågan om en ändring framstod som angelägen. Domstolen redovisade inte öppet de sakliga skäl som domen grundades på och tog ställning till den aktuella frågan utan beaktande av de förhållanden som kännetecknar advokatverksamhet i allmänhet och det aktuella styrelseuppdraget i synnerhet.

BESLUT

Mål nr
3050-20

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Resningsförutsättningarna

6. Enligt 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291) får resning beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.
7. Inom förvaltningsprocessrätten har resningsinstitutet utvecklats på så sätt att de rättsliga förutsättningarna för att ompröva lagakraftvunna avgöranden har närmat sig rättegångsbalkens bestämmelser. Numera får förutsättningarna anses vara likartade. Det innebär att när en resningsansökan grundar sig på uppfattningen att den rättstillämpning som ligger till grund för avgörandet strider mot lag förutsätter resning att rättstillämpningen uppenbart strider mot lag, dvs. att den klart och oemotsägligt framstår som oriktig (se RÅ 2010 ref. 61, jfr 58 kap. 1 § första stycket 4 och 2 § 5 rättegångsbalken). Omständigheter som enligt 59 kap. 1 § rättegångsbalken kan föranleda undanröjande av ett avgörande på grund av domvilla kan inom förvaltningsprocessen beaktas vid prövning av en ansökan om resning (se t.ex. RÅ 1998 not. 135).

Prövningen i plenum

8. Av 5 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar framgår att om det vid överläggning till dom eller beslut kommer fram att den mening som råder i rätten avviker från en rättsgrundsats eller lagtolkning, som förut varit antagen av Högsta förvaltningsdomstolen, får rätten besluta att målet ska avgöras av domstolen i dess helhet, dvs. i plenum.

BESLUT

Mål nr
3050-20

9. I nämnda paragraf finns det inte några närmare föreskrifter om förutsättningarna för att Högsta förvaltningsdomstolen i plenum får eller ska frånga en rättsgrundsats eller lagtolkning som tidigare har etablerats. Inte heller i övrigt finns sådana regler.
10. Av rättspraxis framgår att stor försiktighet bör iakttas i fråga om att ändra ett rättsläge som har varit bestående under en längre tid (se t.ex. RÅ 2004 ref. 1). För en sådan hållning talar främst hänsyn till förutsebarhet i rättstillämpningen och behovet av kontinuitet. Det har då särskild betydelse att enskilda eller det allmänna kan ha inrättat sig efter det rådande rättsläget. Mot dessa intressen måste vägas bl.a. huruvida det genom rättspraxis fastlagda rättsläget kommit att framstå som olämpligt med hänsyn till samhällsutvecklingen.
11. Ett avgörande i plenum syftar således till att ge domstolen en möjlighet att frånga det fastlagda rättsläget när det kan anses vara motiverat vid en helhetsbedömning av omständigheterna. Domstolen bör i detta hänseende ges ett förhållandevis stort skönsmässigt utrymme för att kunna göra en avvägning mellan olika hänsyn.

Utformning av ett avgörande i plenum

12. Ett avgörande i plenum ska utformas på samma sätt som avgöranden i övrigt. Enligt 30 § förvaltningsprocesslagen ska en förvaltningsdomstols avgörande grundas på vad handlingarna innehåller och vad i övrigt förekommit i målet. De skäl som bestämt utgången ska framgå. Detta ger domstolen en stor frihet att utforma avgörandet efter vad omständigheterna kräver.

BESLUT

Mål nr
3050-20

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Av det aktuella avgörandet framgår att domstolen gjorde en avvägning av de olika intressen som talade för respektive mot en ändring av rättsläget. Att domstolen då stannade för att inte närmare överväga en ändring av praxis, med motiveringen att en sådan ändring bör komma till stånd bara om den framstår som angelägen, innebär inte att det har förekommit något särskilt förhållande som gör att det finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt. Det saknas därmed grund för att bevilja resning med anledning av domstolens ställningstaganden.

14. Det har inte heller i övrigt kommit fram några skäl för resning. Ansökan ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Ann-Christine Lindeblad, Svante O. Johansson, Dag Mattsson och Malin Bonthron.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Jenny Björstrand.